

**Quicksan natuurtoets woningbouw
Miggelenbergweg 20 Hoenderloo**

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden
in het kader van natuurwet- en regelgeving*

Colofon

Titel: **Quickscan Natuurtoets woningbouw Miggelenbergweg 20 Hoenderloo**

Subtitel: *Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving*

Projectcode: 11-159

Status: Conceptrapport

Datum: 19 mei 2010

Auteurs & onderzoek: Dhr. D.J. (David) Sietses

Eindredactie: Dhr. P (Peter) van den Brandhof

Opdrachtgever: Aannemersbedrijf Linthorst BV

Contactpersoon: Dhr. J (Jos) Linthorst

EcoGroen Advies BV
Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2011)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Sietses, D.J. (2010). Quickscan Natuurtoets woningbouw Miggelenbergweg 20 Hoenderloo. Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 11-159. EcoGroen Advies BV, Zwolle.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doelstelling	1
1.2	Huidige situatie en beoogde ontwikkelingen	1
1.3	Algemene opzet van dit rapport	2
2	Beschermde flora en fauna.....	3
2.1	Flora- en faunawet.....	3
2.2	Methode.....	3
2.3	Resultaten	3
2.4	Conclusies beschermde en bedreigde flora en fauna	5
3	Natuurbeschermingswet.....	7
3.1	Wettelijk kader	7
3.2	De Veluwe	7
3.3	Effectbeschrijving Natura 2000	9
3.3	Beschermd Natuurmonument	10
4	Nota Ruimte	11
4.1	Nationaal beleid en toetsingskader	11
4.2	EHS in Gelderland	11
4.3	Effectbeoordeling	14
4.4	Conclusie	15
4.5	Natuur buiten de EHS	16
	Geraadpleegde bronnen	17
Bijlagen		
1	..... Perceelsgrenzen woningbouwlocatie Miggelenbergweg 20	
2	..... Inrichtingsschetsen woningbouwlocatie Miggelenbergweg 20	
3	..... Wettelijk kader Flora- en faunawet	
4	..... Essentietabel Natura 2000-gebied Veluwe	

1 Inleiding

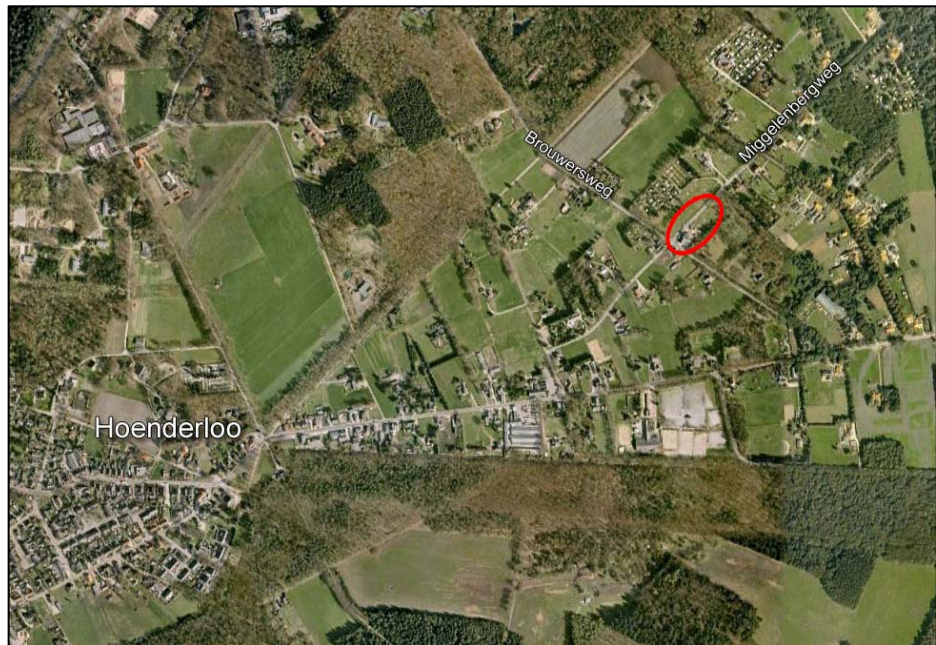
1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Aannemersbedrijf Linthorst BV (contactpersoon dhr. J. Linthorst) heeft EcoGroen Advies BV een Quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met de beoogde realisatie van zes woningen op een perceel aan de Miggelenbergweg 20 te Hoenderloo.

De Flora- en faunawet, Nota Ruimte (Ecologische Hoofdstructuur) en de Natuurbeschermingswet 1998 verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en hun habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en het EHS-beleid (Ecologische Hoofdstructuur). In dit rapport wordt weergegeven welke natuurwaarden (eventueel) aanwezig zijn en welke consequenties dit mogelijk heeft.

1.2 Huidige situatie en beoogde ontwikkelingen

De planlocatie ligt ten oosten van Hoenderloo aan de kruising van de Miggelenbergweg en Brouwersweg (figuur 1.1). Momenteel bestaat de planlocatie uit een garagebedrijf/tankstation met woning en een paardenweide. In het zuidoosten en noordoosten grenst het plangebied aan houtwallen en bos. De paardenweide is aangemerkt als Natura 2000-gebied Veluwe. Daarnaast ligt het gehele plangebied in de Ecologische hoofdstructuur.

Figuur 1.1 Ligging van het plangebied (rood omcirkeld) ten oosten van Hoenderloo. (Bron kaartondergrond: Google Earth 2011).

Binnen voorgenomen plannen wordt de huidige bebouwing gesloopt en worden op de planlocatie 6 woningen gerealiseerd. Mogelijk worden hierbij een aantal bomen gekapt.

In bijlage 1 en 2 zijn de perceelsgrenzen en inrichtingsschetsen van de toekomstige situatie opgenomen.

1.3 Algemene opzet van dit rapport

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één locatiebezoek en bekende verspreidingsgegevens (zie Geraadpleegde bronnen). Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en mogelijke beperkingen in relatie tot vigerende natuurwet- en regelgeving is het volgende in beeld gebracht:

- In hoofdstuk 2 is nagegaan welke beschermde planten en diersoorten binnen de invloedssfeer van de plannen voorkomen of kunnen voorkomen en wordt getoetst aan de Flora- en faunawet;
- In hoofdstuk 3 vindt een effectbeoordeling plaats van de doorwerking van de gebiedsbescherming van het Natura 2000-gebied Veluwe. Hierop is de Natuurbeschermingswet van toepassing;
- In hoofdstuk 4 wordt de doorwerking van de Nota Ruimte behandeld, en dan met name het 'nee, tenzij'-principe van het EHS-beleid;

2 Beschermd flora en fauna

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Ff-wet) voorziet in de bescherming van een aantal plant- en diersoorten. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. Samengevat kan worden gesteld dat alle vogels, de meeste zoogdieren, amfibieën en reptielen en een aantal, meest zeldzame planten, vlinders, libellen, vissen en ongewervelden beschermd zijn. In de praktijk betekent dit dat bepaalde handelingen ten aanzien van dieren en planten slechts onder strikte voorwaarden mogelijk zijn.

Om te bepalen of door een bepaalde activiteit beschermde soorten verstoord of verontrust worden, is kennis nodig over de al dan niet aanwezigheid van beschermde soorten. Deze informatie kan bijvoorbeeld afkomstig zijn uit recente onderzoeken of soortverspreidingsatlassen. Vaak ontbreekt echter specifieke informatie over de locatie waar werkzaamheden of herinrichtingen gepland zijn. Het (laten) uitvoeren van een inventarisatie biedt dan uitkomst.

Voor een nadere toelichting op de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 3.

2.2 Methode

Veldonderzoek

Op 10 mei 2011 is een veldbezoek uitgevoerd in het onderzoeksgebied om in te kunnen schatten welke beschermde en bedreigde plant- en diersoorten op het perceel en de directe omgeving aanwezig kunnen zijn. Op basis van het veldonderzoek in combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement, een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

2.3 Resultaten

Flora

De paardenweide bestaat uit droge zandgrond, dat door bemesting voedselrijk genoemd kan worden. Dit wordt bevestigd door de aanwezigheid van soorten als Smalle weegbree, Duizendblad, Jacobskruiskruid, Rode klaver, Gewone paardenbloem, Zevenblad, speerdistel, IJle dravik en Kruipe boterbloem.

In de percelen rondom het plangebied zijn met name soorten aangetroffen die kenmerkend zijn voor bossen met droge, zure en voedselarme omstandigheden. Aangetroffen soorten zijn onder andere Amerikaanse vogelkers, Bochtige smele, Gestreepte witbol, Gewone braam, Gewone lijsterbes, Grove den, Kamperfoelie, Rankende helmbloem, Ruwe berk en Zomereik.

Naast de hierboven genoemde niet-beschermden soorten is een exemplaar van de laag beschermde Gewone vogelmelk (Ff-wet tabel1) aangetroffen langs de Brouwersweg ter hoogte van de planlocatie. Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor soorten in de laagste beschermingscategorie (Ff-wet tabel1) automatisch een vrijstelling op de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet.

Overige beschermde of bedreigde plantensoorten zijn binnen de planlocatie niet aangetroffen. Gezien de aangetroffen soortensamenstellingen en de terreingesteldheid wordt ook niet verwacht dat overige beschermde of bedreigde flora binnen de uitbreidingslocatie voorkomt. Vervolgstappen als nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag zijn dan ook niet van toepassing.

Broedvogels

Algemeen

Er is geen systematische broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Tijdens het veldonderzoek is met name gekeken naar de aanwezigheid van broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen. Daarnaast is op basis van biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgement en bekende ecologische principes beoordeeld welke soorten aanwezig kunnen zijn.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

In augustus 2009 is het Ministerie van LNV (Dienst Regelingen 2009b) de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' uitgebracht, waarin voor een aantal kwetsbare vogelsoorten is aangegeven welke nestplaatsen en hun functionele omgeving jaarrond beschermd zijn. Het betreft in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Rondom de te slopen woning zijn tijdens het veldbezoek rondvliegende Gierzwaluwen waargenomen. Dit duidt vaak op broedgevallen later in het seizoen. In de nok van het te slopen woning zijn openingen aanwezig die geschikt lijken als nestplaats van Gierzwaluw. Er wordt dan ook geadviseerd nader onderzoek naar Gierzwaluwen uit te voeren. Soortgericht onderzoek naar Gierzwaluwen wordt doorgaans uitgevoerd op twee momenten. Ten eerste wordt tijdens een avondbezoek (in juni/juli) gelet op invliegende dieren. Tijdens een dagbezoek medio juli wordt gelet op dieren die hun jongen voeren (een korte periode in juli is hiervoor geschikt).

Er zijn geen nestplaatsen van andere jaarrond beschermde soorten aangetroffen of te verwachten.

Overige broedvogels

Binnen het plangebied en omliggende bospercelen kunnen algemene broedvogelsoorten van gemengd bos als Koolmees, Boomklever, Heggenmus, Houtduif, Pimpelmees, Roodborst, Merel en Vink tot broeden komen. Alle van nature in Nederland voorkomende broedvogels, hun nesten, eieren en jongen zijn tijdens het broedseizoen strikt beschermd in de Flora- en faunawet.

Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Er mogen daarom geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden zoals het kappen van bomen, die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart.

Voor de meeste van de aanwezige en te verwachten soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

Door gefaseerd te werken en de uitvoering op te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels, is het mogelijk verstoring of beschadiging van broedbiotopen van vogels te voorkomen.

Zoogdieren

Algemeen

Binnen het plangebied is een aantal vaste verblijfplaatsen van laag beschermde zoogdiersoorten aangetoond of te verwachten, namelijk Tweekleurige bosspitsmuis, Rosse woelmuis, Bosmuis, Egel, Mol en Konijn (allen Ff-wet tabel 1). Voor tabel 1-soorten geldt in geval van ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van de ontheffingsplicht.

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd (Ff-wet tabel 3) (tevens zijn alle vleermuissoorten opgenomen in Bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn). Voor deze soortgroep geldt geen automatische vrijstelling, maar dient met zorg omgegaan te worden met zowel de soort als individuen. Dit betekent dat versturende activiteiten of werkzaamheden alleen onder voorwaarden uitgevoerd kunnen worden. Bij verstoring of vernietiging van leefgebied moet bij deze strikt beschermde soorten niet alleen worden gekeken naar de gunstige staat van instandhouding van de landelijke populatie, maar ook van de lokale populatie en de aanwezige individuen. Ook geldt voor deze soortgroep altijd een ontheffingsplicht. Het is dan ook belangrijk om voorafgaand aan ruimtelijke ontwikkelingen duidelijkheid te verkrijgen over het al of niet voorkomen van vleermuizen.

Op dit moment worden vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in de te slopen bebouwing niet verwacht. Omdat er toch enkele openingen aanwezig zijn wordt aangeraden om tegelijkertijd met het onderzoek naar Gierzwaluwen activiteiten van vleermuizen te peilen. Wanneer tijdens dit bezoek veel activiteit van vleermuizen wordt waargenomen, kan het noodzakelijk geacht worden om vervolgonderzoek naar vleermuizen uit te voeren.

Juridisch zwaarder beschermde soorten

Vaste verblijfplaatsen van juridisch zwaarder beschermde soorten (bijv. Das, Eekhoorn) worden op basis van bekende verspreidingsgegevens en de afwezigheid van sporen als nesten/holen, uitwerpselen en vraatsporen niet verwacht binnen het plangebied.

Overige soortgroepen

Aangezien permanent oppervlaktewater ontbreekt in het onderzoeksgebied is de aanwezigheid van vissen en voortplanting van amfibieën uitgesloten. Wel kunnen kleine aantallen algemene amfibieën overwinterend worden aangetroffen in de in ruigte langs de stallen. Het gaat hier om algemene en laag beschermde (Ff-wet tabel 1) soorten als Bruine kikker, Kleine watersalamander en Gewone pad.

Bij de planrealisatie zouden exemplaren en verblijfplaatsen van dergelijke amfibieën verloren kunnen gaan. Voor deze soorten geldt echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is.

Gezien de terreingesteldheid van het onderzoeksgebied en bekende verspreidingsgegevens, kan verder worden geconcludeerd dat er geen reptielen en beschermde dagvlinders, libellen en overige ongewervelden aanwezig en te verwachten zijn in het plangebied.

2.4 Conclusies beschermde en bedreigde flora en fauna

Aangezien in de te slopen bebouwing verblijfplaatsen van Gierzwaluw niet kunnen worden uitgesloten wordt nader onderzoek aanbevolen. Soortgericht onderzoek naar Gierzwaluwen wordt doorgaans uitgevoerd op twee momenten. Tevens is het op dit moment onduidelijk of de te slopen bebouwing binnen het plangebied fungeert als verblijfplaats voor vleermuizen. Verwacht wordt dat dit niet het geval is, maar omdat er enkele openingen aanwezig zijn wordt aangeraden om tegelijkertijd met het onderzoek naar Gierzwaluwen activiteiten van vleermuizen te peilen. Op basis van dit bezoek kan beoordeeld worden of vervolgonderzoek naar vleermuizen noodzakelijk is.

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen broedende vogels binnen of in de omgeving van het plangebied verstoord worden. Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Activiteiten die plaatsvinden op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn, worden niet toegestaan. Werkzaamheden

die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van deze soorten te worden gestart. Voor de aanwezige soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Wanneer de werkzaamheden wel plaatsvinden in de broedperiode van vogels, dient gewerkt te worden volgens een ecologisch werkprotocol. Wanneer de werkzaamheden door bepaalde redenen toch in het broedseizoen dienen plaats te vinden, kan een broedvogelcheck worden uitgevoerd om te bepalen of er daadwerkelijk broedvogels in en rondom het plangebied aanwezig zijn. Wanneer geen broedvogels aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden in principe wel plaats vinden.

Geconcludeerd wordt dat mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen voor overige soortgroepen (flora, vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelden) niet noodzakelijk zijn. Bij de beoogde plannen gaan mogelijk wel exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag-beschermde zoogdieren en amfibieën verloren. Het overtreden van verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet is voor laag beschermde soorten echter niet aan de orde, omdat voor deze soorten automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet geldt.

3 Natuurbeschermingswet

3.1 Wettelijk kader

In de Natuurbeschermingswet is de bescherming geregeld van Habitat- en Vogelrichtlijngebieden - de Natura 2000-gebieden - en Beschermde Natuurmonumenten. De beschermde waarden van een Natura 2000-gebied worden uitgedrukt in de vorm van instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen, habitatsoorten (plant- en diersoorten) en vogels.

Iedereen die vermoedt of kan weten dat zijn handelen of nalaten, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied kan hebben, is verplicht deze handelingen achterwege te laten of te beperken als dit niet mogelijk is (Ministerie LNV 2005). Ook voor plannen geldt dat goedkeuring noodzakelijk is van bevoegd gezag. De provincie waarbinnen het grootste gedeelte van de impact op een Natura 2000-gebied optreedt, wordt in de regel aangemerkt als zijnde bevoegd gezag. In het geval van Natura 2000-gebied Veluwe is dit Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland.

Om goedkeuring of vergunning te verkrijgen dient de initiatiefnemer van een (mogelijk) schadelijke activiteit of ingreep informatie aan te leveren over de effecten op instandhoudingsdoelstellingen in de vorm van een zogenaamde habitattoets. Dit wordt door het bevoegd gezag getoetst. Voorafgaande aan de daadwerkelijke toetsing wordt vaak een verkennend (oriënterend) onderzoek uitgevoerd. In de oriëntatiefase wordt onderzocht of de activiteit (plan, project of handeling) tegen het licht van de instandhoudingsdoelstellingen, schadelijke gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, en zo ja, of deze gevolgen significant kunnen zijn. De gevolgen moeten beoordeeld worden in samenhang met die van andere plannen en projecten. Dit laatste wordt aangeduid met cumulatieve effecten.

3.2 De Veluwe

Algemene beschrijving

De Veluwe bestaat overwegend uit droge bossen, droge en natte heide, vennen en stuifzanden. In de voorlaatste ijstijd, circa 150.000 jaar geleden, duwden de ijslobben van het landijs enorme hoeveelheden door de rivieren aangevoerd zand en grond voor zich uit en opzij en vormden zo de stuwwallen. Hoewel de hoogteverschillen sindsdien door wind en water zijn afgevlakt, reiken de hoogste delen van de Veluwe tot ruim 100 meter boven NAP. Tot 1900 was de Noord-Veluwe één uitgestrekt stuifzandgebied. Tegenwoordig is er in totaal nog 1400 hectare stuifzand op de Veluwe. Bij Kootwijk, midden op de Veluwe, is één van de grootste actieve stuifzandgebieden van Europa. Plaatselijk komen in de heiden natte of droge heischrale graslanden, jeneverbesstruwelen, vennen, natte heide en hoogveenkernen voor. In het beekdal van de Hierdense en Staverdense Beek worden schraallanden aangetroffen. Langs de randen van de Veluwe ontspringen de (sprengen)beken, waar beekvegetaties en zeer plaatselijk bronbossen voorkomen. (Ministerie van EL&I 2011b)

Het Natura 2000-gebied de Veluwe is aangewezen als speciale beschermingszone voor zeventien habitattypen, zeven habitatrichtlijnsoorten en tien broedvogelsoorten (tabel 3.1). (In bijlage 4 zijn de instandhoudingsdoelen voor de habitats en (vogel)soorten van het Natura 2000-gebied weergegeven).

Tabel 3.1 Overzicht van habitattypen en soorten in het N2000-gebied 'Veluwe'.

habitattypen
Stuifzandheiden met struikhei, Binnenlandse kraaiheibegroeiingen, Zandverstuivingen, Zwakgebufferde vennen, Zure vennen, Beken en rivieren met waterplanten, Vochtige heiden (hogere zandgronden), Droge heiden, Jeneverbesstruwelen, Heischrale graslanden, Blauwgraslanden, Actieve hoogvenen (heideveentjes), Pioniervegetaties met snavelbiezen, Beuken-eikenbossen met hulst, Eiken-haagbeukenbossen, Oude eikenbossen, Vochtige alluviale bossen.
habitatsoorten
Gevlekte witsnuitlibel, Vliegend hert, Beekprik, Rivierdonderpad, Kamsalamander, Meervleermuis, Drijvende waterweegbree.
broedvogels
Wespendief, Nachtzwaluw, IJsvogel, Draaihals, Zwarte Specht, Boomleeuwerik, Duinpieper, Roodborsttapuit, Tapuit, Grauwe Klauwier.

Ter hoogte van het plangebied

Het plangebied ligt deels binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied de Veluwe (figuur 3.1). Het perceel waarop het voormalige benzinstation gevestigd is, ligt niet binnen de begrenzing, de paardenweide wel. In het ontwerpbesluit van het gebied (ministerie EL&I 2011b) staat echter het volgende:

‘Voor de begrenzing van Natura2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied.’

en

‘...gronden die in agrarisch gebruik zijn maken geen deel uit van het Vogelrichtlijn- en het Habitatrichtlijngebied. Deze gronden behoren niet tot het leefgebied van de te beschermen soorten en herbergen geen habitattypen, waarvoor het gebied is aangewezen.’

Op basis van deze tekst uit het ontwerpbesluit van Veluwe kan gesteld worden dat de paardenweide geexclaveerd is en dus geen onderdeel uitmaakt van Natura 2000-gebied Veluwe.

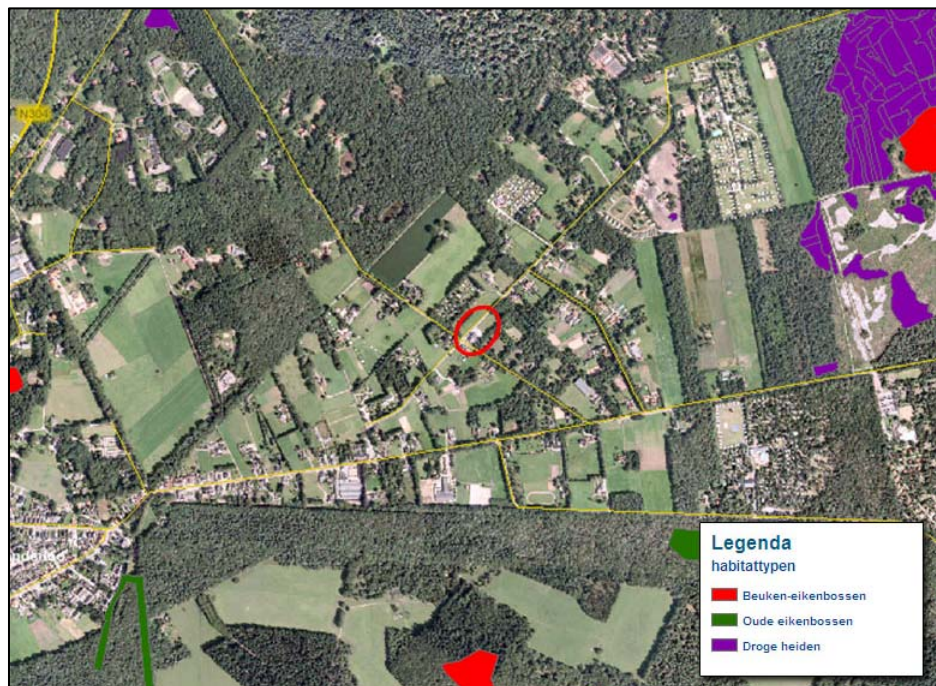

Figuur 3.1 Ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebied Veluwe. (Bron: Ministerie van EL&I 2010)

In de omgeving van het plangebied zijn geen kwalificerende habitattypen bekend (zie figuur 3.2) (provincie Gelderland 2009, 2011). Ook uit de veldinventarisatie blijkt dat geen habitattypen binnen het plangebied of aangrenzende percelen aanwezig zijn. Meest nabijgelegen habitatype betreft 'Oude eikenbossen' op een afstand van circa één kilometer ten zuidoosten van de planlocatie. Hoewel dus geen habitattypen in de zone gelegen zijn, dient ook rekening gehouden te worden met de uitbreidingsdoelen van de aangewezen habitattypen¹. Dit betekent dat ontwikkelingen niet alleen de al bestaande habitattypen niet negatief mogen beïnvloeden, maar ook dat de toekomstige uitbreiding mogelijk moet blijven.

Binnen het plangebied en directe omgeving is ook geen (kenmerkend) leefgebied of groeiplaats aanwezig van één van de aangewezen habitatrichtlijnsoorten (Provincie Gelderland, 2011). Meest nabijgelegen waarneming van een kwalificerende soort betreft Vliegend hert op een afstand van circa 500 meter. Voor soorten geldt ook dat ook buiten de als geschikt aangewezen leefgebieden (binnen het Natura 2000-gebied) rekening gehouden dient te worden met deze soorten².

Voor broedvogels is de hele Veluwe, inclusief een invloedzone van circa 2,5 kilometer aangewezen als geschikt leefgebied voor wespandief (Provincie Gelderland, 2011). Dit omdat deze soort een grote actieradius heeft en niet alleen binnen de Veluwe foerageert. Het plangebied valt ruim binnen deze zone.

Figuur 2.2 Ligging van het plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van habitattypen (bron: provincie Gelderland 2009).

3.3 Effectbeschrijving Natura 2000

Inschatting effecten

Omdat buiten de begrenzing van Natura 2000-gebied Veluwe wordt gewerkt, zijn negatieve effecten als gevolg van oppervlakte vermindering direct uit te sluiten. Effecten kunnen dan alleen nog optreden als gevolg van externe werking door de

¹ Van de zeventien aangewezen habitattypen van de Veluwe hebben dertien habitattypen een uitbreidingsdoelstelling. Voor informatie hierover wordt verwezen naar de website van het Ministerie van EL&I.

² Vier van de zeven habitatsoorten en vier van de tien broedvogelsoorten hebben een uitbreidingsdoel, dat wil zeggen dat de populatie vergroot moet worden (het aantal individuen toe moet nemen).

functiewijziging door de ligging tegen het Natura 2000-gebied. De term externe werking wordt gehanteerd om aan te geven dat activiteiten buiten een Natura 2000-gebied kunnen leiden tot verslechtering van de natuurlijke kwaliteit van habitats van soorten, of significante verstoring veroorzaken van soorten waarvoor een Natura 2000-gebied is aangewezen.

Tijdens het veldonderzoek zijn geen kwalificerende (vogel)soorten binnen de planlocatie en aangrenzende percelen aangetroffen (zie hoofdstuk 4). Op basis van het aangetroffen biotoop (intensief grasland en de afwezigheid van permanent oppervlaktewater en de afwezigheid van oude, dode eiken (habitat van Vliegend hert) en bekende verspreidingsgegevens (provincie Gelderland 2009, 2011) worden ook geen kwalificerende habitatsoorten binnen de planlocatie of aangrenzende percelen verwacht. Negatieve effecten op (leefgebied van) vogels wordt niet verwacht. De betreffende leefgebieden liggen op dusdanige afstand met tussenliggende barrières dat van invloed geen sprake kan zijn. Hoewel voor Wespendif een invloedzone van circa 2,5 kilometer om de begrenzing van het Natura 2000-gebied Veluwe is aangewezen als geschikt leefgebied, is binnen het plangebied en aangrenzende percelen geen geschikt broedgebied vormt voor wespendif aanwezig. De ontwikkelingen zullen zodoende geen negatief effect hebben op de soort. Er verdwijnt geen (essentieel) foerageer- of broedgebied.

Een toename van betreding van aangrenzende percelen (die wel binnen de begrenzing van Natura 2000-gebied Veluwe vallen), wordt niet verwacht omdat deze percelen in particulier bezit zijn en niet openbaar toegankelijk.

Uit bovengaande kan dan ook geconcludeerd worden dat de tijdens de aanleg en het gebruik van de zes woningen geen effecten zullen optreden op de instandhoudingsdoelen die gelden binnen Natura 2000-gebied Veluwe.

3.3 Beschermd Natuurmonument

In de directe nabijheid van de onderzoekslocatie bevinden zich geen Beschermd Natuurmonumenten. Het meest nabijgelegen Beschermd Natuurmonument is 'Bennekomse Meent', op een afstand van ruim 20 kilometer. Dit Natuurmonument vormt een onderdeel van Natura 2000-gebied Het Binnenveld en betreft een blauwgraslandreservaat in het zuidelijk deel van de Gelderse vallei (Ministerie van EL&I 2011c). Gezien de grote afstand en aard van de ingreep kan worden gesteld dat de beoogde plannen geen effecten op Beschermd Natuurmonument 'Bennekomse Meent' zullen hebben.

4 Nota Ruimte

4.1 Nationaal beleid en toetsingskader

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Ook waardevolle natuur buiten de EHS is in de provinciale omgevingsverordeningen - of plannen vastgelegd en is per provincie verschillend ingevuld. Vaak gaat het om gebieden waar subsidie verkregen kan worden voor gericht beheer voor weidevogels of vergoedingen voor landbouwkundige schade door overwinterende ganzen, zwanen en eenden. Ook kan het betrekking hebben op landschapselementen als poelen, vennen en houtwallen of botanisch waardevolle sloten.

De kern van de bescherming van de EHS is landelijk gelijk: volgens de Nota Ruimte geldt voor nieuwe ontwikkeling binnen de groene contouren van de EHS dat de wezenlijke kenmerken en waarden geen negatieve effecten mogen ondervinden. Voor ingrepen binnen de EHS die de wezenlijke kenmerken of waarden toch aantasten geldt het 'nee, tenzij-beleid' wat betekent dat ingrepen alleen mogelijk zijn onder voorwaarden. Er moet sprake zijn van zwaarwegend maatschappelijk belang, er ontbreken redelijke alternatieven en er vindt kwantitatieve en kwalitatieve compensatie plaats. Hierbij worden zogenaamde EHS-spelregels gehanteerd: Herbegrenzing van de EHS, saldering van negatieve effecten en toepassing van het compensatiebeginsel.

4.2 EHS in Gelderland

Type natuur in de Ecologische Hoofdstructuur

Het beleid ten aanzien van de EHS binnen de provincie Gelderland is sinds 1 juli 2009 vastgelegd in de Streekplanherziening herbegrenzing EHS (Provincie Gelderland, 2009). Deze Streekplanherziening vervangt het Streekplan Gelderland van 2005 (Provincie Gelderland, 2005). In 2018 moet de EHS binnen de provincie gerealiseerd zijn, inclusief ecologische verbindingzones. De provincie heeft de ambitie op dat moment alle gronden te hebben verworven, de gebieden te hebben ingericht en/of onder beheer te hebben gebracht. De EHS in de provincie Gelderland is in de volgende categorieën ingedeeld (zie kader 1):

- EHS-natuur;
- EHS-verweving;
- Ecologische verbindingzones.

Kader 1 De EHS in Gelderland

EHS-natuur

De EHS-natuur bestaat uit natuur- en bosgebieden en voor een klein deel ook uit agrarische cultuurgrond die omgezet zal worden in natuur (natuurontwikkelingsgebieden). Soorten die zijn gebonden aan grotere natuurgebieden vinden vooral een plek in EHS-natuur.

EHS-verweving

Gebieden met een hoge dichtheid aan natuur- en bouselementen. Door natuurontwikkeling en agrarisch natuurbeheer wordt de natuurwaarde van de EHS-verweving als geheel versterkt. Soorten binnen de EHS-verweving zijn vaak gebonden aan een combinatie van natuur en

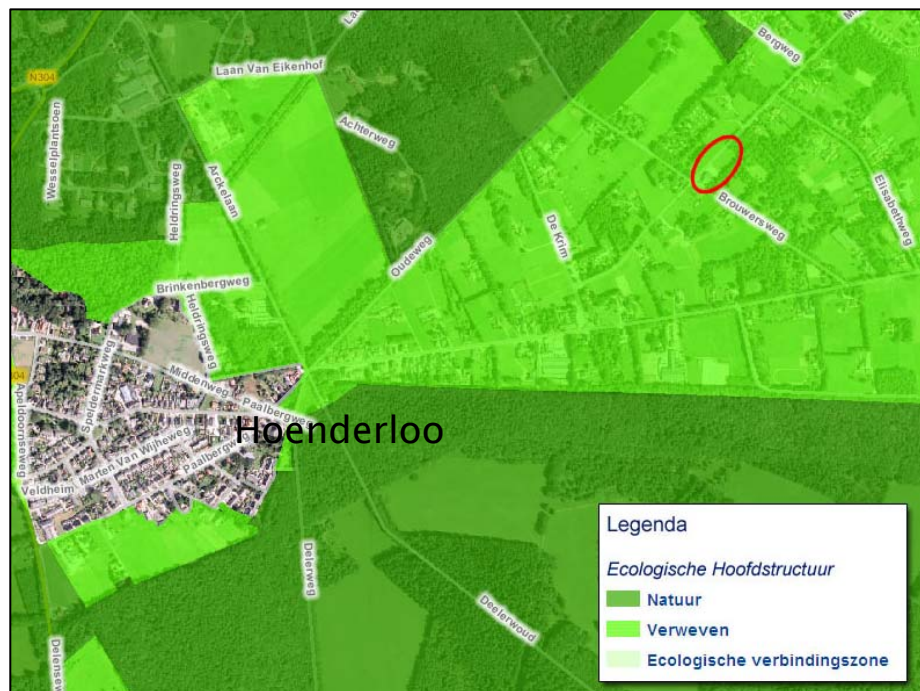

cultuurgrond. Daarom is het geheel van natuur-, bos- en landschapselementen en het (agrarisch) cultuurlandschap waarin de elementen zijn ingebed, van belang voor de aanwezige en te ontwikkelen natuurwaarden. Binnen EHS-verweving speelt grondgebonden landbouw blijvend een belangrijke rol in het beheer van de cultuurgrond en de daarmee verweven natuurwaarden.

Ecologische verbindingzones

Ecologische verbindingzones verbinden de verschillende delen van de EHS-natuur en EHS-verweving met elkaar. Ecologische verbindingzones bestaan uit een schakeling van natuurelementen (stapstenen) die multifunctioneel gebied doorsnijden. De schakels tussen de stapstenen worden vaak gevormd door landschapselementen. Voor het functioneren van een verbindingzone is de inbedding van natuur-, bos- en landschapselementen in het omliggende landschap van belang. Net als in EHS-verweving speelt in de meeste verbindingzones grondgebonden landbouw blijvend een belangrijke rol in het beheer van de cultuurgrond en de natuur-, bos- en landschapselementen. Met de ecologische verbindingzones neemt de versnippering van de natuur af en ontstaan meer migratiemogelijkheden voor planten en dieren.

Volgens de Streekplanherziening ligt het plangebied in gebied dat is aangemerkt als EHS-Verweving (zie figuur 4.1).

Figuur 4.1 Ligging van het plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van habitattypen (bron: provincie Gelderland 2009).

EHS-beleid in Gelderland

Het ruimtelijk beleid voor de EHS in de provincie Gelderland is gericht op ‘*behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden*’ van de EHS waarbij tevens rekening wordt gehouden met de andere belangen die in het gebied aanwezig zijn. De provincie beschouwt de borging van (beoogde) ecologische kwaliteit in de EHS als van provinciaal belang. Voor de hele EHS geldt dan ook het ‘nee, tenzij-beleid’, wat betekent dat ingrepen alleen mogelijk zijn onder voorwaarden. Er moet sprake zijn van zwaarwegend maatschappelijk belang (waar niet op een andere manier aan kan worden voldaan) of er kan worden aangetoond dat de beschermde habitats en soorten als gevolg van de ontwikkeling of activiteit geen schade ondervinden.

Alleen in bepaalde uitzonderingsgevallen kan van het ‘nee, tenzij-beleid’ worden afgeweken door het toepassen van mitigatie, compensatie en saldobenadering EHS. Ontwikkelingen kunnen in deze gevallen plaatsvinden - naast het ontbreken van reële

alternatieven en de aanwezigheid van groot openbaar belang - mits de eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en de resterende schade wordt gecompenseerd. Dit betekent dat gelijktijdig met het vaststellen van het plan, er besloten moet worden over de aard, wijze en het tijdstip van mitigatie, compensatie of andere voorwaarden. De Spelregels EHS (Ministerie van LNV en VROM, 2007) en provinciaal beleid geven aanvullende eisen aan mitigatie, compensatie en borging.

Kernkwaliteiten en omgevingscondities

In de Streekplanuitwerking van Gelderland (provincie Gelderland 2006) zijn de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in Gelderland vertaald naar zogenoemde *kernkwaliteiten* en *omgevingscondities*. De kernkwaliteiten zijn grotendeels gelijk aan de natuurdoelstellingen van het Natuurbeheerplan van het betreffende gebied. De omgevingscondities betreffen de omstandigheden die nodig zijn om deze ecologische kernkwaliteiten te realiseren. Door de provincie zijn deze uitgewerkt, waardoor toetsing aan objectieve criteria mogelijk is. De effecten die volgens de provincie Gelderland tot significante aantasting van de kernkwaliteiten en omgevingscondities kunnen leiden, worden verdeeld in algemene effecten - welke gelden voor de hele EHS in Gelderland - en specifieke effecten van een deelgebied van de provincie (bijvoorbeeld Veluwe, Randmeerkustzone en de Gelderse Vallei).

De algemene te toetsen effecten zijn:

1. Een vermindering van areaal en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die zijn aangewezen voor nieuwe natuur en agrarische natuur;
2. Een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingzones en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS. In het bijzonder de vrije verplaatsing van herten en wilde zwijnen binnen het gehele bos- en natuurgebied van de Veluwe;
3. Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora en Faunawet;
4. Een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid);
5. Een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden;
6. Een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van HEN-wateren³;
7. Een verandering van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewater situatie (verder) aantast;
8. Een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden (van toepassing in geval de norm van 40 decibel wordt overschreden).

Specifiek voor de Veluwe, het deelgebied waar het plangebied onderdeel van is, zijn de volgende te toetsen effecten opgesteld:

9. Het grootschalige samenhangende bos- en natuurgebied waarbinnen uitwisseling van planten en dieren mogelijk is, waarbinnen natuurlijke processen zo veel mogelijk ongestoord verlopen, en waarbinnen het beheer optimaal is afgestemd op de gevarieerde natuurdoelstellingen. Hierbij is zowel ruimte voor grote eenheden natuur en natuurbos als voor meer 'beheerde' natuur: multifunctioneel bos, heide, vennen en stuifzanden en de daarbij behorende flora en fauna;
10. De uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren binnen de hele Veluwe. In het bijzonder de vrije verplaatsing van herten en wilde zwijnen binnen het gehele bos- en natuurgebied van de Veluwe;
11. De verbinding van de Veluwe met de IJsselvallei, Rijnruiterwaarden, Gelderse Vallei en Randmeerkust via verbindingzones en in de toekomst poorten en robuuste verbindingen (Hattemer-, Wisselse, Beekberger-, Soerense, Haviker-, Renkumse, Voorthuizer- en Hierdense poort). Planten en dieren kunnen zich

³ HEN-water: water van het hoogst ecologische niveau. Het benadert de meest een natuurlijke situatie. De provincie wil die ecologische waarde beschermen en eventuele negatieve beïnvloeding terugdringen.

ongestoord verplaatsen binnen deze verbindingszones en poorten. In de poorten kunnen de abiotische processen op de overgang van Veluwe en de lagere randgebieden zo veel mogelijk ongestoord verlopen;

12. De landschappelijke, hydrologische en ecologische samenhang binnen het stroomgebied van de Hierdense beek met infiltratie- en kwelgebieden, met moerassen, natte schraallanden, natte heide, bloemrijke graslanden, en kruidenrijke akkers en bossen;
13. De verwevenheid en het samengaan van cultuurhistorie en natuur in onder andere landgoederen, sprengen, oude landbouwenclaves, grafheuvels en hakhoutbossen;
14. De beken, sprengen en beekdalen op de flanken van de Veluwe met hun hydrologische en landschappelijke samenhang met hun omgeving.

4.3 Effectbeoordeling

Te toetsen kenmerken en waarden

De geplande ontwikkeling is getoetst aan alle veertien kernkwaliteiten en omgevingscondities die in paragraaf 4.2 genoemd zijn. Uit deze toetsing blijkt dat twee van deze kernkwaliteiten aangetast dan wel (mogelijk) beïnvloed worden. Omwille van de leesbaarheid zijn hieronder alleen deze onderdelen, de punten 1 en 3 toegelicht. De overige punten zijn niet van toepassing, met name omdat het terrein niet in een dergelijk gebied ligt (bijvoorbeeld niet in een gebied met grote natuurlijke eenheden et cetera) of de waarden er niet voorkomen (HEN-watergang, verbindingszone et cetera).

1. **Een vermindering van areaal en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die zijn aangewezen voor nieuwe natuur en agrarische natuur.**

Beschrijving

Om voldoende natuurkwaliteit te garanderen heeft de provincie zowel binnen als buiten de EHS aangegeven welke natuur ze waar nastreeft in de vorm van de zogenoemde natuurdoeltypen. Bij natuurdoeltypen gaat het om een samenhangend geheel van planten en dieren die horen bij de omstandigheden van een bepaald gebied. Binnen de EHS is aan de hand van natuurdoeltypen de specifieke natuurdoelstelling van bestaande en te ontwikkelen bossen, natuurgebieden en cultuurlandschappen met natuurwaarden aangegeven.

Het hele gebied op en rondom de planlocatie is begrensd als EHS-verweven (zie figuur 4.1). Hierbinnen zijn per perceel echter ook doelen toegewezen welke natuur hier gerealiseerd zou kunnen worden (wenselijke natuur). Het plangebied zelf ligt niet in gebied waaraan een natuurdoelstelling is gekoppeld. Het grenst wel aan percelen en houtwallen die zijn aangemerkt als *droog bos met productie*. (figuur 4.2).

Figuur 4.2 Natuurdoeltypen ten opzichte van de planlocatie (lichtbruin = droog bos met productie) (bron Natuurbeheerplan Gelderland 2011).

Te verwachten effecten

Omdat op de locatie ook nu al bebouwing staat, zal bij een omvorming naar een woonbestemming het oppervlak EHS dat daadwerkelijk ongeschikt raakt (bebouwd wordt) kleiner zijn dan het totale perceel (Alleen de paardeweide zal). Als gevolg hiervan raakt een klein deel van het terrein (de paardenweide) verder ongeschikt om zich tot het gestelde natuurdoel te ontwikkelen. Door eventuele toekomstige bebouwing verdwijnt circa 0,15 hectare EHS. Er is dus sprake van areaalverlies binnen de EHS. Verwacht wordt echter dat door een nieuwe inrichting de kwaliteit van de omgeving niet aangetast wordt. Het hele perceel is in de huidige situatie al cultureel in gebruik als (intensief) grasland. Eventuele verstoring als gevolg van permanente bewoning zal wegvallen tegen de reeds aanwezige verstoring van aanwezigheid van mensen.

Samengevat kan worden dat als gevolg van de plannen de mogelijkheid bestaat dat het oppervlak EHS enigszins verkleind wordt doordat het bouwblok groter zal zijn dan in de huidige situatie. Effecten op de Ecologische hoofdstructuur zullen, gezien de huidige ecologische kwaliteit, naar verwachting zeer beperkt zijn, mede ook omdat het aantal beschermde plant- en diersoorten op het perceel erg laag is (zie ook punt drie en hoofdstuk 2).

3. Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora en Faunawet;

Uit de quick-scan Flora- en faunawet (beschreven in hoofdstuk 2) blijkt dat het aantal beschermde plant- en diersoorten op het perceel laag is. Wel kan de aanwezigheid van enkele strikt beschermde soorten niet op voorhand uitgesloten worden. Het betreft hier dan voornamelijk (broed)vogels en mogelijk vleermuizen.

In eventuele nieuwbouw kunnen voldoende maatregelen getroffen worden om eventueel verloren gegane verblijfplaatsen te vervangen (verblijfplaatsen van vleermuizen en/of vogels kunnen in de nieuwbouw worden ingebouwd in de vorm van vleermuiskasten of gierzwaluwstenen, bereikbaar maken van vlieringen en nestkasten). Hierdoor is er per saldo geen negatief effect te verwachten. Wel kan de permanente aanwezigheid van mensen en een hiermee in verband staande toename van verlichting, een versturende werking hebben op deze mogelijk aanwezige soorten. Met een gericht plan kunnen echter dergelijke invloeden ook beperkt of zelfs te niet gedaan worden.

4.4 Conclusie

Samengevat kan worden geconcludeerd dat als gevolg van de plannen één van de veertien kernkwaliteiten, die de wezenlijke kenmerken en waarden bepalen van de EHS binnen de provincie Gelderland, worden aangetast als gevolg van de plannen. Het betreft het areaalverlies van de EHS.

De Streekplanuitwerking van de provincie Gelderland geeft aan dat verlies van oppervlakte natuur of bos gecompenseerd dient te worden middels een even grote oppervlakte aangekocht, ingericht en beheerd gebied als hetgeen verloren is gegaan, plus een compensatietoeslag. De compensatie bestaat uit een herbegrenzing van de EHS elders. Dit kan door bestaande, minimaal kwalitatief gelijkwaardige, (landbouw)grond op te nemen in de EHS-begrenzing. De compensatietoeslag wordt nodig geacht vanwege de onzekerheid over de resultaten van de natuurontwikkeling en vanwege de afwezigheid van natuurwaarden in de periode dat deze nog tot ontwikkeling moet komen. De compensatietoeslag is mede afhankelijk van de moeite die het kost om het betreffende natuur- of bostype te vervangen.

Strikt genomen moet het oppervlakteverlies dat optreedt als gevolg van voorgenomen plannen dus gezien worden als een aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. In principe moet hiervoor worden gecompenseerd. Omdat het oppervlak van het verloren EHS-deel zeer beperkt is en de natuurwaarden van het

perceel nihil zijn, wordt aangeraden om met het bevoegd gezag (gemeente Apeldoorn) te overleggen of gecompenseerd moet worden voor het verloren oppervlak.

4.5 Natuur buiten de EHS

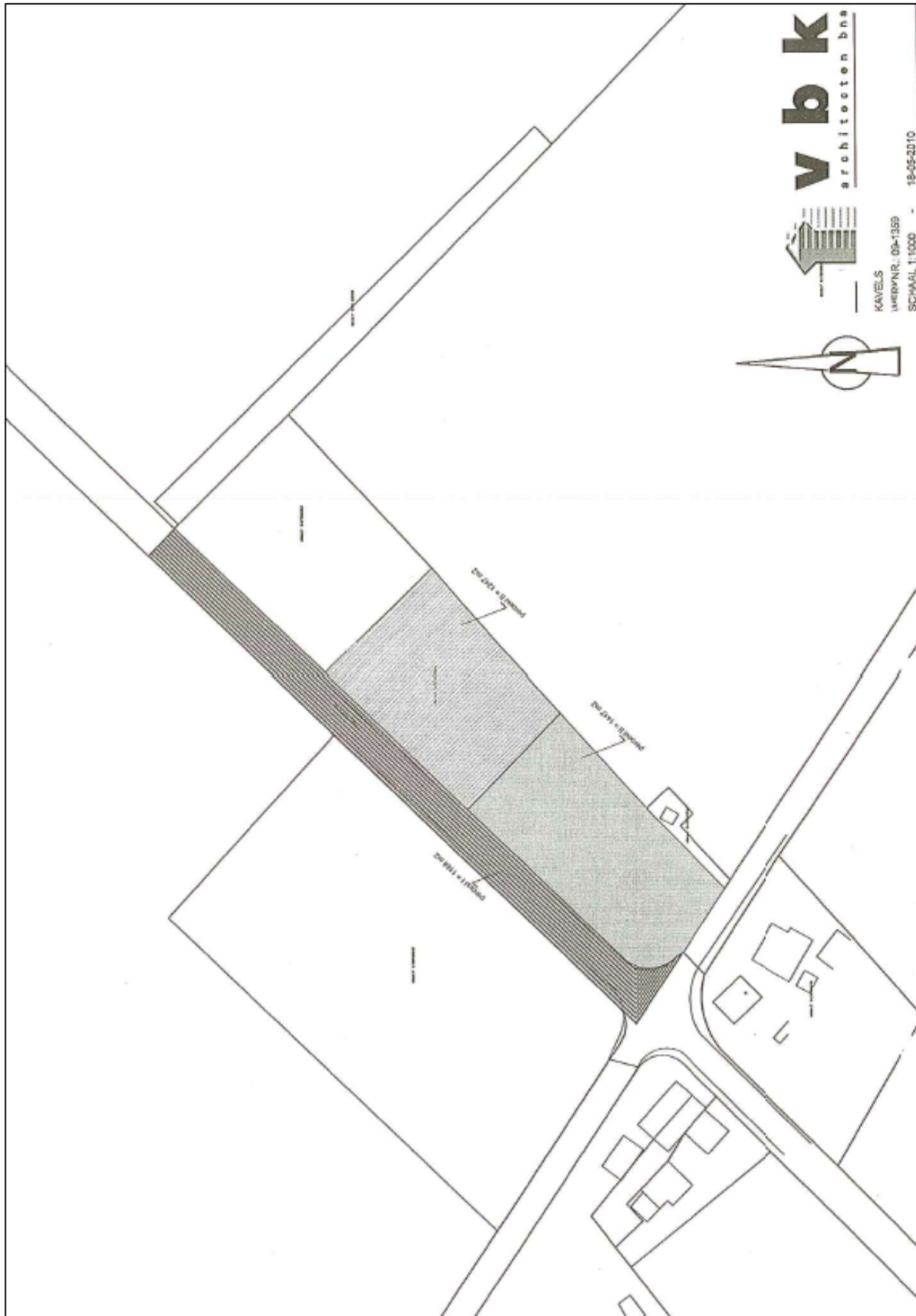
Ook buiten de EHS zijn bos- en natuurgebieden aanwezig. Deze gebieden dragen bij aan belangrijke gebiedskenmerken en dienen daarom behouden te blijven (Provincie Gelderland 2009). Tot deze gebieden behoren onder andere weidevogelgebieden, ganzengebieden en botanisch waardevol grasland. In de directe omgeving van het plangebied zijn echter geen gebieden aanwezig die zijn aangewezen als waardevolle natuur buiten de EHS, waardoor effecten op deze gebieden kunnen worden uitgesloten.

Geraadpleegde bronnen

- Dienst Regelingen (2009a) Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Dienst Regelingen (2009b) Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.
- Ministerie van EL&I (2011a). Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).
- Ministerie van EL&I (2011b). Ontwerpbesluit Natura 2000-gebied Veluwe.
- Ministerie van EL&I (2011c). Aanwijzingsbesluit Beschermde Natuurmonument Bennekomse Meent.
- Ministerie van LNV (2004a). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2005). Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998.
- Ministeries van LNV en VROM (2007). Spelregels EHS. Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS.
- Nöllert A. & C. Nöllert (2001). Amfibieëngids van Europa. Tirion Uitgevers BV, Baarn.
- Natuurloket (www.natuurloket.nl).
- Provincie Gelderland (2005). Streekplan Gelderland 2005; kansen voor de regio's. Vastgesteld door Provinciale Staten op 29 juni 2005. Provincie Gelderland (PS2005-413).
- Provincie Gelderland (2006). Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse Ecologische hoofdstructuur; Provincie Gelderland. Mei 2006.
- Provincie Gelderland (2009). Streekplanherziening; Herbegrenzing Ecologische Hoofdstructuur. Vastgesteld door Provinciale Staten op 1 juli 2009. Provincie Gelderland (PS2005-413).
- Provincie Gelderland (2010). Natuurbeheerplan Gelderland. GS d.d. 5 oktober 2010.
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).
- www.waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

Bijlagen

Bijlage 1: perceelsgrenzen woningbouwlocatie Miggelenbergweg 20

Bijlage 2: Inrichtingsschetsen woningbouwlocatie Miggelenbergweg 20

Bijlage 3: Wettelijk kader Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóóraf laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

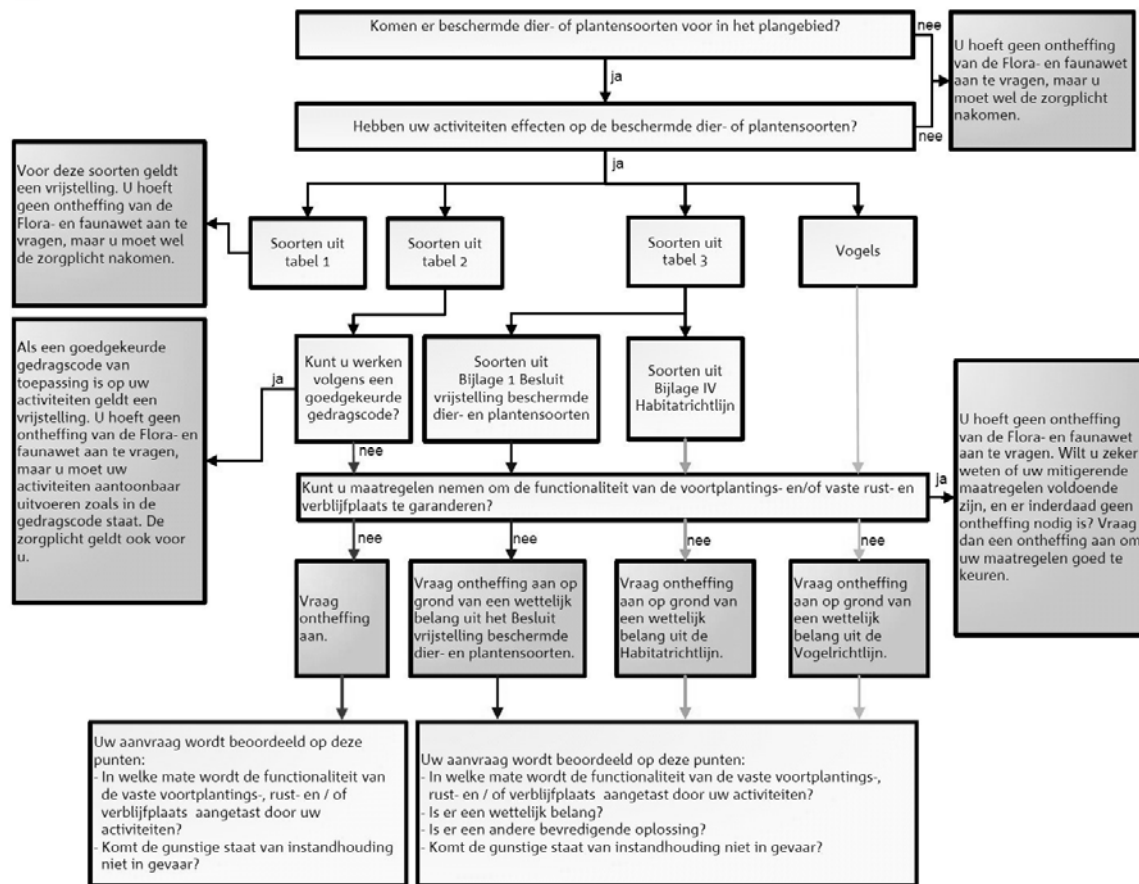

Beoordeling Dienst Regelingen

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrictlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrictlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels⁴.

Toetsingsschema Flora- en faunawet (Bron: Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet).

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de Minister van EL&I ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd⁵. Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

⁴ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

⁵ Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Bijlage 4: Essentietabel Natura 2000-gebied Veluwe

Kernopgaven

5.01	Waterplanten	Verbetering waterkwaliteit en morfodynamiek, inclusief toestroom van grondwater, t.b.v. beken en riviertjes met waterplanten (waterranoknels) H3260_A en soorten als drijvende waterweegbree H1831.
6.03	Zure vennen	Kwaliteitsverbetering van zure vennen H3160.
6.04	Veentjes	Kwaliteitsverbetering van actieve hoogvenen (heideveentjes) *H7110_B in heideterreinen en bossen.
6.08	Structuurrijke droge heiden	Vergroting areaal stuifzandheiden met struikhei H2310, binnenlandse kraaiheibegroeiingen H2320, droge heiden H4030 en zandverstuivingen H2330 én verbeteren van de kwaliteit door vergroting van de variatie in structuur en ontwikkeling van geleidelijke overgangen met bos, mede t.b.v. vogelsoorten als duinpieper A255, korhoen A107, nachtzwaluw A224, draaihals A233 en tapuit A277.
6.09	Intern verbinden	Verbinden heide- en stuifzandcomplexen met oog op fauna.
6.12	Stuifzandlandschappen	Vergroting areaal gevarieerde zandverstuivingen H2330 met overgangen naar droge heiden en open bossen: Veluwe (57), Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (13), Drents-Friese Wold & Leggelderveld (27). Mede als leefgebied van de draaihals A233, tapuit A277, duinpieper A255 en nachtzwaluw A224.
6.13	Oude eikenbossen	Behoud areaal oude eikenbossen (H9190, m.n. strubbebossen) en verbeteren kwaliteit, ook als habitat voor vliegend hert H1083.

Instandhoudingsdoelstellingen

		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren	Kernopgaven	
Habitattypen									
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	--	>	>				6.08	6.09
H2320	Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	-	=	=				6.08	6.09
H2330	Zandverstuivingen	--	>	>				6.08	6.09
H3130	Zwakgebufferde vennen	-	=	=					
H3160	Zure vennen	-	=	>				6.03,W	
H3260A	Beken en rivieren met waterplanten (waterranoknels)	-	>	>				5.01W	
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	>	>				6.09	
H4030	Droge heiden	--	>	>				6.08	6.09
H5130	Jeneverbessstruwelen	-	=	>				6.09	
H6230	*Heischrale graslanden	--	>	>				6.09	
H6410	Blauwgraslanden	--	>	>					
H710B	*Actieve hoogvenen (heideveentjes)	--	>	>				6.04,W	
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	-	>	>					
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	-	>	=					
H9160A	Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	--	>	=					
H9190	Oude eikenbossen	-	>	>				6.13	
H91E0C	*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	>	>					
Habitatsoorten									
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>				
H1083	Vliegend hert	-	>	>	>			6.13	
H1096	Beekprik	--	>	>	>				
H1163	Rivierdonderpad	-	>	=	>				
H1166	Kamsalamander	-	=	=	=				
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=				
H1831	Drijvende waterweegbree	-	=	=	=			5.01,W	
Broedvogels									
A072	Wespendief	+	=	=		150			
A224	Nachtzwaluw	-	=	=		610		6.08	6.12
A229	IJsvogel	+	=	=		30			
A233	Draaihals	--	>	>		100		6.08	6.12
A236	Zwarte Specht	+	=	=		430			
A246	Boornleeuwerik	+	=	=		2400			
A255	Duinpieper	--	>	>		40		6.08	6.12
A276	Roodborsttapuit	+	=	=		1000			
A277	Tapuit	--	>	>		100		6.08	6.12
A338	Grauwe Klauwier	--	>	>		40			

Legenda	
W	Kernopgave met wateropgave
%	Sense of urgency; beheeropgave
%	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (- zeer ongunstig; - matig ongunstig, +gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
=(-)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering